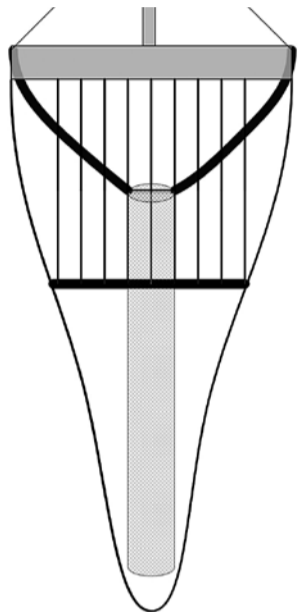

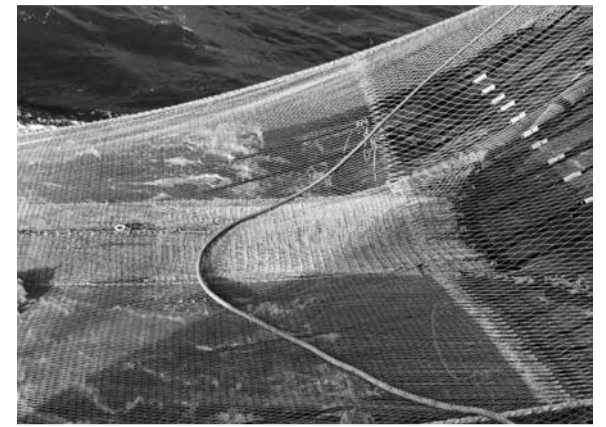
DEN HELDER – Met dikke borstelpezen in plaats van zwaardere ketting/rubberpezen ondermaatse vis tijdens het pulsvissen buiten de zak houden. Dat is het idee van Dirk Kraak. Vorige maand werd met de Eurokotter BRA 7 in de praktijk getest. „Er is met de pulstechniek nog veel mogelijk op het gebied van selectiviteit. Daar willen we aan werken.“

★ Een schematische weergave van de experimentele trawl. Ondermaatse (bij)vis wordt door de borstels naar het midden geleid en via een aparte tunnel geloosd. De borstels hebben geen invloed op de doelsoort tong, die vervolgens door het wekvel opgeschrikt wordt.

Selectiever vissen met ontsnappingstunnel voor discards in de bovenzijde

Dikke borstelpezen in pulsnet

In het najaar van 2017 lanceerde Kraak zijn idee van de zogenoemde pulsselector al op de nationale Innovatiedag voor de Visserij in Amsterdam: met een v-vormige grondpees vóór het wekvel de kleinere vis naar de zijkant te jagen en via panelen laten ontsnappen. Tijdens een praktijktest met het zusterschip BRA 5 in december bleek de rubbergrondpees echter te zwaar te zijn om verschil in de discardvangst te kunnen zien.

Begin vorig jaar werd een schaalmodel gemaakt om daarmee tijdens de Vishack in Stelendam in het innovatiecentrum het gedrag te bestuderen. Het bleek dat door de treksnelheid de vlerken aan de buitenzijden van het net uit hun voegen werden getrokken. Als resultaat van die testruns werd besloten om het in

plaats van een ketting/rubberpees met vlerken te proberen met dikke borstelpezen. Een tweede configuratie was om via een tunnel in de bovenzijde van het net de kleine vis voor het wekvel proberen te scheiden, naar een idee van broer Peter (BRA 5) en Piek Molenaar van Wageningen Marine Research. Mede door de lange levertijd van de borstels kon er pas in december een testweek worden ingepland.

Twaalf trekken

„Op 18 december hebben we het innovatieve net met borstels ingehangen en zijn er diezelfde nacht mee naar zee gegaan”, vertelt schipper Dirk Kraak. „We wilden een aantal zaken weten, namelijk: de weerstand van de borstels, de invloed van de borstels op de vangbaarheid van

het net en op het wekvel en natuurlijk of er werkelijk discards naar de scheidingstunnel werden gejaagd zonder verlies van commerciële vangst.”

Door de weersomstandigheden werden niet meer dan twaalf trekken gemonitord. De eerste trek in het Gaatje van Ellen – waar rond de jaarwisseling vaak kleine vis zwemt – was nog wel veelbelovend, toen een kleine 20 kilo discards in de tweede (onderzoeks)kuil terecht kwam. De trekken daarop varieerde de bijvangst in de tweede kuil tussen de 10 en maximaal 15 kilo. „Dat viel ons tegen, vooral omdat de totale vangsten inclusief benthos en bodemvuil varieerden van 120 tot 200 kilo met daarbij circa 80 kilo commerciële maatse vis”, zegt Kraak. De Nieuwedieper schipper concludeert dat het

weer dermate ongunstig was dat geen goed beeld ontstond van het scheiden van discards.

Als pluspunt wil Kraak noemen dat er geen verschil in commerciële vangsten zat tussen het standaardnet aan stuurboord en de experimentele pulsselector aan bakboord. „Ook trok het net even zwaar en zagen we geen rare dingen aan de stand van het net in het water. Het patent was makkelijk in het net te hangen. En we hadden er nu ook geen last van dat het innovatienet in de grond liep. Het viel ons op dat de scheidingstunnel wat te strak in het net zat en dat er af en toe wat kleine vis in de bovenzijde van het net zat, direct boven de scheidingstunnel dus. Die tunnel moeten we er dus iets ruimer in plaatsen.”

Kraak ziet absoluut kansen

om selectiever te vissen met de pulsselector. Als tweede punt van aanpak zou hij de borstels wat langer willen maken en toch weer van een vlerk willen voorzien. „Het project verdient echt een vervolg. De weerstand van de borstels viel reuze mee en ze zijn ook aardig slijtvast. Met enkele aanpassingen moet het lukken om de bijvangst van kleine schol en ook scharretjes te reduceren.”

De proeven met de pulsselector vinden plaats in samenwerking met WMR en de Nederlandse Vissersbond en maken onderdeel uit van het project Netinnovatie Kottervisserij II, dat financieel ondersteund wordt vanuit het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV).

De Nederlandse visserijsector heeft veel ervaring als het gaat om het vergaren van kennis over visserij en visbestanden en innovatie van vistechneken. Daarover voert de sector regelmatig overleg met de wetenschap, overheid en natuurorganisaties. Soms komt de vraag naar boven wat we hier eigenlijk mee opschieten. Vanuit de visserijorganisaties hoeven we niet lang na te denken om een dergelijke vraag te beantwoorden. We leven in een tijd waarbij we de kop niet in het zand kunnen steken, het is te allen tijde beter om zelf een actieve bijdrage te leveren aan kennisvraagstukken. Uit welke hoek de betreffende vraag ook komt. Houd altijd het roer in eigen hand!

Van 2002 tot 2007 liep het zogenaamde F-project, een project waarbij 19 kotterschippers hun vangst- en inspanningsgegevens bijhielden en deze beschikbaar stelden aan IMARES (inmiddels Wageningen Marine Research, WMR). Dit project heeft ertoe bijgedragen dat bestandsschattingen voor de (doel)soorten tong en schol zijn verbeterd en dat er sindsdien intensief wordt samengewerkt tussen visserij en onderzoek. Een groot goed, waarin Nederland met recht koploper in Europa mag worden genoemd.

De afgelopen jaren heeft de sector een ernstige behoefte aan een betere bestandsschatting en daarbij behorend quotum van belangrijke (bijvangst)soorten zoals tarbot, griet, Noorse kreeft en rog. Daar is simpelweg meer data voor nodig en zonder het initiatief van de Nederlandse sector is de kans groot dat deze informatie er niet komt. Daarom sloegen de sector,

EMMELOORD – De kottersector, wetenschap en maatschappelijke organisaties werken in onderzoeksprojecten samen aan duurzaam visserijbeheer, zoals innovatie om selectiever te vissen en verbetering van de bestandsschatting. Over deze onderzoekssamenwerking publiceren de projectpartners in een eigen column in Visserijnieuws. Durk van Tuinen (Nederlandse Vissersbond en voorzitter van het OSW-platform) bijt de spits af.

Wat brengt ons onderzoekssamenwerking?

Nederlandse visserij koploper in samenwerking met wetenschap

de wetenschap en maatschappelijke organisaties de handen ineen om de onderzoekssamenwerking in Nederland verder te intensiveren en te bundelen in een vernieuwde structuur.

Sinds het voorjaar van 2018 is er financiering beschikbaar gesteld aan de visserijsector in combinatie met WMR. Deze subsidie komt uit het Europees EFMZV-fonds en is speciaal bedoeld om de samenwerking tussen visserij en wetenschap te stimuleren. Samenwerking voor onze Nederlandse visserijsector is niks nieuws, dat wordt al vele jaren gedaan. Deze financiering biedt echter wel de mogelijkheid om de samenwerking beter te organiseren en al het onderzoekswerk met elkaar te verbinden. Het overleg tussen visserij en wetenschap op bepaalde dossiers, denk aan pulsvisserij en de aanlandplicht, wordt gebundeld zodat we vanaf nu beter het overzicht houden.

Vanuit de nieuwe, zogenaam-

de Onderzoekssamenwerkingsprojecten (OSW) komt de komende tijd het nodige werk voort voor ons als sector. De kottervisser is de sleutel om dergelijke werkzaamheden tot een succes te maken. Hier de belangrijkste items op een rijtje:

- **Bedrijfssurvey** - Inmiddels zijn we gestart met de bedrijfssurvey, specifiek om data te ver-

★ Bedrijfssurvey voor tarbot en griet aan boord van de UK 64.

zamelen van de soorten tarbot en griet. De reizen voor 2018 zijn uitgevoerd aan boord van de OD 17, UK 64 en de UK 284 gepland.

- **Noorse kreeft dataverzameling** - In 2019 wordt gestart met zelfbemonstering aan boord van bedrijfsschepen die op Noorse kreeft vissen, ook dit is om een bijdrage te leveren aan de bestandsschattingen in onze Noordzee.
- **Rog** - Er is een apart project dat zich richt op de kennisvergarig over het bestand en de vangst van rog.
- **Garnalen** - Om in te spelen op de eisen vanuit de uitzondering voor de aanlandplicht en vraagstukken binnen het MSC-certificaat is financiering aangevraagd om de vangst en bijvangst frequentier te monitoren door middel van zelfbemonstering en waarnemersreizen.
- **Aanlandplicht** - Om de pro-

jecten 'Verbeteren overleving bijvangst' en 'Netinnovatie kottervisserij' een vervolg te geven is er binnen onderzoekssamenwerking financiering aangevraagd.

Kortom een hele lijst, waarbij niet wordt uitgesloten dat deze de komende jaren nog langer wordt. De projecten zijn van belang om als sector mede te bepalen voor welke onderwerpen Europees onderzoeksgeld wordt ingezet en om ervoor te zorgen dat kennis van vissers optimaal benut wordt. Dit alles in nauwe samenwerking met de wetenschap en maatschappelijke organisaties. Ook al biedt de Nederlandse koploperspositie op het gebied van onderzoekssamenwerking en innovatie nog geen garantie tot succes in bepaalde dossiers, toch zijn we ervan overtuigd dat we deze positie verder moeten verstevigen.

Het zogenaamde OSW-platform is de koepel waaronder de

onderzoekssamenwerkingsprojecten bij elkaar komen en worden besproken. Ondergetekende is voorzitter van de bijeenkomsten en Geert Meun voert het secretariaat. In het platform vindt overleg plaats tussen de Nederlandse Vissersbond, VisNed, Wageningen Marine Research (WMR), het ministerie van LNV, Stichting De Noordzee, de Rederscentrale en Prosea. Samen denken we na over de vraagstukken rond visserijbeheer die op ons afkomen en welke kennis daarvoor nodig is.

Jaarlijks zal er een OSW-dag worden georganiseerd waar iedere visser zich kan laten bijpraten over de ontwikkelingen in de genoemde onderzoeken. Ook wordt de kennis ingezet voor het online kennisplatform visticket-maar.nl. Daarnaast zal de nodige informatie worden verspreid via de visserijorganisaties en in Visserijnieuws.

Durk van Tuinen